

та держави і має верховенство на всій території країни, характеризується високим рівнем легітимності та регулює основоположні відносини в суспільстві: закріплює основи конституційного ладу, права та свободи людини, відносини особи, влади і права.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. — Харків: Право, 2015. — 64 с.
2. Резніков О. Принцип верховенства права і проблеми його забезпечення в Україні [Електронний ресурс] / О. Резніков, О. Вінгловська // Юридичний вісник України. — 2011. — № 26. — Режим доступу: http://www.yuricom.com/ua/analytical_information/?id=7771. — Назва з екрана.
3. Оніщук М. Верховенство Конституції України як засадничий принцип правової держави [Електронний ресурс] / М. Оніщук // Віче. — 2010. — № 18. — Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/2190/>. — Назва з екрана.
4. Козюбра М. Принцип верховенства права і конституційна юрисдикція / М. Козюбра // Вісник Конституційного Суду України. — 2000. — № 4. — С. 24–33.

Тетяна Ющенко

*аспірантка Інституту права та суспільних відносин
Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД І ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Інтеграція України в європейський простір вимагає реформування системи законодавства на правових засадах, які сформувалися на загальноєвропейському рівні. Розпочаті в Україні судова та реформа місцевого самоврядування відбуваються із врахуванням міжнародних та європейських стандартів. Найдоцільнішим видається аналіз практики тих держав, які, по-перше, досягли значних успіхів у результаті як децентралізації публічної адміністрації, так і розвитку адміністративного судочинства, та, по-друге, за розмірами, кількістю населення та історією розвитку є близькими до України. Серед таких країн передовсім слід виділити Республіку Польща, адже саме про польський вектор подальшого реформування органів публічної адміністрації України неодноразово заявляли найвищі посадові особи нашої держави [1].

Ядро сучасної системи польського права становить Конституція, в статті 15 якої, зокрема, встановлено, що територіальний устрій Республіки Польща забезпечує де-

централізацію публічної влади [2]. Слід зазначити, що Конституція не містить ані визначення територіального самоврядування, ані більш загальної дефініції самоврядування, але подає багато складових елементів для формулювання таких дефініцій. Тобто вона визнає самоврядування, а особливо територіальне самоврядування, складовою публічної влади [3]. У питаннях судової влади Конституція передбачає відносну чіткість викладення відповідних норм і докладно фіксує не тільки судовий устрій країни, а й компетенцію вищих судових органів [4, с. 83].

До особливостей місцевого самоврядування Польщі можна віднести триступеневий поділ на: гміну («gmina»), до компетенції якої належить вирішення публічних справ місцевого значення, повіт («powiat»), який має право вирішувати справи, що виходять за межі компетенції гміни, та воєводство («województwo»), яке представляє уряд у регіоні та уповноважене на здійснення наглядових повноважень щодо гмін та повітів. Головна ж відмінність у правовому регулюванні діяльності суб'єктів місцевого самоврядування полягає в тому, що в Україні засади організації та діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначено в єдиному нормативно-правовому акті — Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», натомість у Польщі основними законодавчими актами у цій сфері є три окремі закони: «Про самоврядування гмінне» від 8 березня 1990 р. [5], «Про самоврядування повітове» від 5 червня 1998 р. [6], «Про самоврядування воєводське» від 5 червня 1998 р. [7]. Усі одиниці територіального самоврядування Республіки Польща мають статус юридичних осіб, власність, є самостійними, наділені як процесуальною, так і судовою правоздатністю. У кожному зі спеціальних законів про

територіальне самоврядування встановлено правило, згідно з яким особи, законні права яких були порушені рішенням, прийнятим органом гміни/повіту/воєводства з питання у сфері публічної адміністрації, після безрезультатного звернення до цих органів про усунення порушення, мають право оскаржити рішення в адміністративному суді. З метою регламентування провадження в органах публічної адміністрації в Республіці Польща діє Кодекс адміністративного провадження [8]. Тому як позитивний досвід польського суспільства слід відзначити розвинений інститут досудової адміністративної процедури або провадження у справах на дії чи бездіяльність публічної адміністрації [9, с. 140]. Наведена обставина актуалізує питання прийняття Кодексу адміністративного провадження України, який би регулював широке коло відносин у сфері публічної адміністрації.

Нормативне регулювання здійснення судочинства у справах у сфері контролю за діяльністю публічної адміністрації здійснюється Законом Республіки Польща «Про судочинство в адміністративних судах» від 30 серпня 2002 р. [10]. Під кутом зору предметної підсудності адміністративних справ за участю органів територіального самоврядування, згідно зі статтею 13 зазначеного закону, воєводським адміністративним судам підсудні всі адміністративні справи, за винятком тих, розгляд яких належить до компетенції Вищого адміністративного суду. Натомість в українському адміністративному судочинстві предметна (родова) підсудність є найбільшим та найскладнішим видом підсудності, позаяк до системи адміністративних судів належать також місцеві загальні суди.

На підставі дослідження правил підсудності у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів

та посадових осіб місцевого самоврядування встановлено, що предметна підсудність у наведеній категорії справ може змінюватися залежно від статусу позивача. Якщо позивачем є фізична або юридична особа, предметна підсудність визначатиметься за п. 1 ч. 1 ст. 18 КАС України, якщо ж позивачем є прокурор або інший державний орган, предметна підсудність визначатиметься ч. 2 ст. 18 КАС України. Крім того, предметна підсудність у досліджуваній категорії справ змінюється у зв'язку з делегуванням повноважень органами місцевого самоврядування органам місцевої виконавчої влади і навпаки [11]. На практиці ці обставини ускладнюють вирішення питання правильного визначення позивачем адміністративного суду, якому підсудна така категорія справ. Разом з тим розгляд і вирішення адміністративної справи неповноважним судом є однією з підстав для скасування в апеляційному порядку постанови суду першої інстанції відповідно до положень п. 4 ч. 1 ст. 202 КАС України.

Зважаючи на позитивний польський досвід ефективного функціонування системи адміністративних судів, що полягає, зокрема, в підсудності їм усіх адміністративних справ за участю органів територіального самоврядування, та стабільну тенденцію до зменшення надходження звернень до місцевих адміністративних судів України, є слушними та такими, що відповідають сучасним вимогам, міркування деяких учених та практикуючих юристів, які пропонують передати адміністративні справи, в яких однією зі сторін є орган чи посадова особа місцевого самоврядування, посадова чи службова особа органу місцевого самоврядування, до предметної підсудності окружних адміністративних судів.

Список використаних джерел

1. Польща підтримає Україну на шляху до європейських реформ — підсумки зустрічі президентів [Електронний ресурс] // Офіційне інтернет-представництво Президента України. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/polsha-pidtrimaye-ukrayinu-na-shlyahu-yevropejskih-reform-pi-36494>. — Назва з екрана.
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19970780483>. — Назва з екрана.
3. Фролов О. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Польщі / О. Фролов // Віче. — 2011. — № 14. — С. 19–23.
4. Назаров І. Конституційні засади побудови судових систем країн Європейського Союзу / І. Назаров // Юридична Україна. — 2008. — № 2. — С. 81–85.
5. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tekst ujednolicony) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isip.sejm.gov.pl94>. — Назва з екрана.
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst ujednolicony) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19980910578>. — Назва з екрана.
7. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst ujednolicony) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19980910576>. — Назва з екрана.
8. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19600300168>. — Назва з екрана.

9. Штогун С. Досвід Польщі для становлення системи адміністративного судочинства України / С. Штогун // Право України. — 2007. — № 4. — С. 139–141.
10. Ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sadow administracyjnych [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20021531269>. — Назва з екрана.
11. Ківалов С. В. Підсудність та підвідомчість справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування / С. В. Ківалов // Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія» / голов. ред. С. В. Ківалов; МОН-молодьспорт України, НУ ОЮА. — Одеса: Юрид. л-ра, 2013. — Т. 13. — С. 5–21.

Kamil Bechta

Jagiellonian University

PROTECTION OF PERSONAL DATA IN THE UKRAINE AND POLAND

In the present paper there will be presented legislation relating protection of personal data in Ukraine and Poland.

As for the settlement in Poland keep in mind that Poland, as a member of the European Union is binding by the EU law which, a grant or adjusts the matter belonging to state law. At European level, the issue of protection of personal data is governed by (a basis of Polish regulations) Directive 95/46 / EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing personal data and on the free movement of such data. Since the implementation of the Lisbonian treaty, the principle of protection of personal data of each person **Physical** contained in the regulation is also of fundamental importance for the Union, which is the Treaty on the Functioning of the European Union — Article. 16 provides that «Every person has the right to protection of personal data. Issues concerning the protection of personal data have been under Polish law regulated the time bets in 1997 — in art. 51 of the Polish Constitution of 2 April 1997 and — in a comprehensive manner — in the Act of 29 August 1997. Data protection Act. Ukraine is not a member of the European Union, and therefore is not bound by the EU regulations on the protection of personal data.